

Dr. sc. Željka Primorac¹
Mirela Karmen Lučev, mag.iur.²

NOVI EUROPSKI NORMATIVNOPRAVNI OKVIR ZAŠTITE OŠTEĆENIH OSOBA U OSIGURANJU OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI U SLUČAJU NESOLVENTNOSTI OSIGURATELJA

Prethodno priopćenje / Preliminary communication

UDK / UDC: 368.2(497.5)

DOI: 10.51650/ezrvs.18.1-2.5

Primljeno / Received: 24/05/2024

Prihvaćeno / Accepted: 17/06/2024

Autorice u radu polaze od ishodišta rješenja o učincima nesolventnosti osiguratelja na pravni položaj oštećenih osoba u postupcima naknade štete u osiguranju od automobilske odgovornosti. Ukazujući na njihovu posebitost, ali i neodgovarajući obim zaštite oštećenih osoba u slučaju nesolventnosti štetnikovog osiguratelja ili njegova prestanka postojanja (s posebnim osvrtom na analizu rješenja presude Europskog suda pravde u slučaju C-409/11), autorice ukazuju na važeća rješenja novoustrojenog sustava osiguranja od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (prema rješenjima Direktive (EU) 2021/2118) i odgovarajuću implementaciju istih u nacionalni pravni sustav Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2023. god.

Ključne riječi: nesolventnost osiguratelja; Direktiva (EU) 2021/2118; Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2023. god.

1. Uvod

Svim oštećenicima u prometnim nesrećama u EU jamči se zaštita ukoliko im nastane šteta uporabom vozila, neovisno o tome je li šteta nastala od strane nepoznatog ili neosiguranog vozila. No, ukoliko je riječ o šteti nastaloj uporabom osiguranog vozila, oštećenik nije uvijek bio siguran da će mu iznos nastale štete biti nadoknađen. Osiguranje od automobilske odgovornosti (osiguranje od AO) ima za cilj zaštititi oštećenika (od nesolventnosti štetnika – osiguranika) (Matićević, 2021, p. 3).³ Budući da je cilj uvođenja ove vrste obveznog osiguranja ostvarivanje zaštite

¹ Redovita profesorica, Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet Split, Domovinskog rata 8, 21 000 Split, Republika Hrvatska; e-mail: zeljka.primorac@pravst.hr

² Suradnik-pripravnik (stručni savjetnik za pravne poslove), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Područna služba Šibenik, Biskupa Jerolima Milete 12, 22 000 Šibenik, Republika Hrvatska; e-mail: mklucev@gmail.com

³ Više o nesolventnosti štetnika vidi CLARKE, M. A.: The Law of Liability Insurance, Second Edition, Informa, Abingdon, New York, 2017., 136. – 137.; FAURE, M. G.: Economic Criteria for Compulsory Insurance, The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice, vol. 31, 2006., str. 154. – 155.

oštećenika, pitanja nesolventnosti štetnikovog osiguratelja (kao financijskog posrednika *sui generis* koji preuzima rizike iz realnog sektora te sukladno očekivanim štetama ili isplatama osiguranih svota određuje visinu premije) (Jakovčević, 2012, p. 21-22) u značajnoj mjeri utječu na manje povjerenje u osigurateljni sektor. Sve donedavno na europskoj razini nije bila normirana problematika zaštite oštećenih osoba u slučajevima osigurateljeve nesolventnosti. Financijska kriza u cijelom svijetu utjecala je na ulaganja, profitabilnost ulaganja i ukupnu profitabilnost, pad premijskog prihoda i gubitke po određenim vrstama osiguranja (Krišto, 2012, p. 57). To je rezultiralo nesolventnošću⁴ određenog broja osiguratelja, a posljedično i dovođenje u pitanje učinkovitost zaštite oštećenih osoba kojima je nastala šteta posljedica nezgode u prometu nastale u državi članici koja je država članica njihova prebivališta, a nad štetnikovim društvom za osiguranje (koje ima sjedište u RH) je otvoren postupak likvidacije ili stečaja⁵ odnosno odgovori osiguratelj je nesolventno društvo za osiguranje iz druge države članice. Uvođenje jedinstvenog tržišta EU rezultiralo je intenziviranjem prekograničnog prometa (Đokić, 2022, p. 263) pa ukoliko uzmemo u obzir sve veći broj prekograničnih prometnih nesreća i posebitosti rješenja u pravnim sustavima mnogobrojnih država članica EU – možemo zaključiti kako će unificirana pravna rješenja pridonijeti većoj zaštiti oštećenika kojima je nastala šteta posljedica prometne nesreće, a za koju je odgovoran štetnik čiji je osiguratelj postao nesposoban za plaćanje.

2. Novi europski normativnopravni okvir zaštite oštećenih osoba u osiguranju od automobilske odgovornosti u slučaju nesolventnosti osiguratelja

Prije oblikovanja novog europskog pravnog okvira 2021. god.,⁶ pitanja zaštite oštećenih osoba u osiguranju od AO u slučaju stečaja osiguratelja nisu bila predmet normiranja u do tada važećim europskim pravnim rješenjima (koja su države članice EU bile dužne implementirati u nacionalna zakonodavstva) kojima se normira osiguranje od AO,⁷ a koja su donesena u cilju pružanja ujednačene osigurateljnopravne zaštite žrtvama prometnih nesreća u EU. U slučajevima kada je štetnikov osiguratelj postao nesolventan⁸ odnosno u nemogućnosti izvršenja svoje

⁴ Više o stečaju najvećeg rumunjskog osiguratelja *City Insurance* (koji je imao 45%-tni udio na tržištu glede polica osiguranja od AO), a do kojeg je došlo 2021. god. – vidjeti POPOVICI, O. C.: Romania economy briefing: The largest insurance company in Romania went bankrupt, China-CEE Institute, vol. 44., br. 2., listopad 2021., str. 2. Detaljnije o problematici nesolventnosti američkog osiguravajućeg društva "AIG" te nizozemskog osiguravajućeg društva "Aegon" vidjeti De BANDT, O.; OVERTON, G.: Why do insurers fail? A comparison of life and non-life insolvencies using a new international database, *Journal of Risk and Insurance*, vol. 89., 2022., str. 871. Više o uzrocima nesolventnosti kanadskih osiguravajućih društava vidjeti LEADBETTER, D.; DIBRA, S.: Why Insurers Fail: The Dynamics of Property and Casualty Insurance Insolvency in Canada, *The Geneva Papers*, vol. 33., 2008., str. 464. – 488.

⁵ Okolnosti koje dovode do likvidacije ili stečaja društva za osiguranje jedan su od razloga prestanka obavljanja poslova osiguranja i prestanka osigurateljne aktivnosti društva za osiguranje (DŽIDIĆ, M.; ČURKOVIĆ, M.: Pravo osiguranja, Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru, Mostar, 2017., str. 107.).

⁶ Riječ je o europskom zakonodavnom propisu koji je stupio na snagu krajem 2021. god., a s čijim rješenjima je bilo potrebni uskladiti nacionalna zakonodavstva država članica do 23. prosinca 2023. god.

⁷ Riječ je o europskom pravnom okviru kojeg čini pet direktiva koje su donesene u razdoblju više od 30. god. (od 1972. god. do 2005. god.) s tim da šesta direktiva iz 2009. god. predstavlja pročišćeni, kodificirani tekst prethodnih direktiva. Više vidi MERKIN, R.; HEMSWORTH, M.: *The Law of Motor Insurance*, Sweet & Maxwell, London, 2015., str. 26. – 45.

⁸ *Više o zahtjevima solventnosti u poslovanju osiguravajućih društava vidi rješenja Direktive 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. god. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II)*, OJ L 335, 17.12.2009., dalje: Direktiva Solventnost II; SANDSTÖRM, A.: *Handbook of Solvency for Actuaries and Risk Managers: Theory and Practice*, CRC Press, 2016., str. 21. – 24.; SMITH, M. J. H.: *Solvency II: The Ambitious Modernization of the Prudential Regulation of Insurers and Reinsurers Across the European Union (EU)*, Connecticut

ugovorne obveze (isplate osigurnine), jedina mogućnost ostvarivanja oštećenikove zaštite bilo je podnošenje tužbenog zahtjeva protiv odgovornog štetnika. Na značaj nesolventnosti osiguratelja i pitanja zaštite prava oštećenih osoba (ali i samih osiguranika – štetnika) ukazala je europska sudska praksa. Presudom Europskog suda pravde od 11. srpnja 2013. god. u predmetu *Gábor Csonka i dr. protiv Magyar Állam* (predmet C-409/11) odlučeno je kako u slučaju nesolventnosti osiguratelja i činjenice da su osiguranici (štetnici) snosili štetu (koju su uzrokovali svojim vozilima) oštećenima, obveza država članica osnovati tijelo koje osigurava naknadu štete žrtvama prometnih nesreća (kada je predmetna šteta nastala upotrebom nepoznatom ili neosiguranog vozila) ne uključuje osiguravanje naknade štete oštećenima u slučajevima kada je osoba odgovorna za štetu ugovorila policu osiguranja koja pokriva građanskopravnu odgovornost u pogledu upotrebe motornih vozila (dakle, osiguranik je u vrijeme nastanka prometne nesreće imao odgovarajuće osigurateljno pokriće),⁹ ali je osiguratelj postao nesolventan.¹⁰ U predmetnom slučaju, nakon isplate nastale štete oštećenima, štetnici su podnijeli tužbeni zahtjev za naknadu štete protiv države u odnosu na mađarskog osiguratelja zbog čije su nesolventnosti štetnici bili dužni nadoknaditi štetu oštećenima. Naime, postupak pred sudom pokrenut je 2011. god., a odnosio se na razdoblje od 2006. – 2008. god. te su primijenjena tada važeća europska pravna rješenja (Direktiva Vijeća 72/166/EEZ od 24. travnja 1972. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, OJ L 103, 2.5.1972., dalje: Direktiva Vijeća 72/166/EEZ i Direktiva Vijeća 84/5/EEZ od 30. prosinca 1983. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila, OJ L 8, 11.1.1984., dalje: Direktiva 84/5/EEZ).¹¹ Važno je naglasiti kako je u pogledu osiguranja od građanskopravne odgovornosti vlasnika vozila za štete nanesene trećim osobama, mađarski pravni sustav (*Act LXII of 2009 on Insurance Against Civil Liability in Respect of the Use of Motor Vehicles*) predvidio uspostavu fonda za naknadu štete koji pokriva i tražbinu koju oštećenik ima prema osiguratelju nad kojim se vodi stečajni postupak (C-409/11, pod 13), ali isti je stupio na snagu tek 1. siječnja 2010. god. Dakle, znatno kasnije od vremenskog perioda u kojem su štetnici, uporabom vozila, prouzročili štetu oštećenima.

Odredbom čl. 10. st. 1. Direktive 2009/103/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (OJ L 263, 7.10.2009., dalje: Direktiva 2009/103/EU) pripisana je dužnost države članice EU, osnovati ili ovlastiti tijelo sa zadatkom osiguranja naknade štete (barem do granica obveze osiguranja za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede) prouzročene nepoznatim vozilom ili neosiguranim vozilom (vozilom u odnosu

Insurance Law Journal, br. 2., 2016., str. 357. – 397.; PRIMORAC, Ž.: Europeizacija načela solventnosti u hrvatskom osigurateljnom sustavu zaštite osiguranika i žrtava prometnih nesreća u slučaju stečaja osiguratelja, Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske, vol. VIII., br. 1., 2017., str. 83. – 86.

⁹ Vidi MARSON, J.; FERRIS, K.: When is an Insured Vehicle an Uninsured Vehicles?, The Modern Law Review, Vol. 86., Issue 2., March 2023., str. 561.

¹⁰ Više vidi GÜRSES, Ö.: The Law of Compulsory Motor Vehicle Insurance, Routledge, London – New York, 2020., str. 231.-234.; MARSON, J.; FERRIS, K.: From insurer of last resort to an insurer of convenience: the Court of Appeal and the recanted policy, Sheffield Hallam University, 2022., str. 2. (dostupno na: <https://shura.shu.ac.uk/30278/8/Marson-FromInsurerOfLastResort%28AM%29.pdf>, pristupljeno 4.3.2024.).

¹¹ Više o rješenjima Direktive Vijeća 72/166/EEZ i Direktive 84/5/EEZ vidjeti MATTHEW R.: Validity and Effect on Exclusion Clauses Against Third Parties in Motor Insurance, University of Exeter, 2017., str. 104. – 110. (dostupno na: <https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/32099/ChannonM.pdf?sequence=1>, datum posjete: 4.3.2024.).

na koje nije ispunjena obveza osiguranja propisana odredbom čl. 3. Direktive 2009/103/EU). Radi se o obvezi osnivanja Garancijskih fondova¹² (u Republici Hrvatskoj – Garancijskog fondu za zaštitu žrtava prometnih nesreća),¹³ koja je bila predviđena još Europskom konvencijom o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila iz 1959. god.¹⁴ Na temelju njezinih rješenja i rješenja Direktive 84/5/EEZ implementirane su predmetne odredbe u nacionalna zakonodavstva brojnih europskih država. Ovakav fond je u nekim državama osnovan kao potpuno samostalna i neovisna pravna osoba, a u nekima (kao u RH) kao tijelo u sastavu ureda za osiguranje (tj. udruge društava za osiguranje) (Lui, 2006, p. 151). Temeljna uloga Garancijskih fondova bila je jamčiti žrtvama prometnih nesreća (oštećenima) naknadu štete ako je nastala šteta prouzročena nepoznatim ili neosiguranim vozilom, ali ne i vozilom štetnika čiji je osiguratelj nesolventan. Upravo posljednji slučaj predstavlja ugrozu ostvarivanja djelotvorne i učinkovite zaštite oštećenikovih prava naknade štete tj. mogući slučaj da isti ostane bez naknade štete. Odluka Europskog suda pravde u predmetu C-409/11 ukazala je na značaj problematike nesolventnosti osiguratelja, a budući da je u međuvremenu donesena Direktiva 2009/103/EU, koja ne normira problematiku naknade štete od strane nesolventnog osiguratelja, prijedlogom izmjena Direktive 2009/103/EU iz 2018. god. (Europska komisija, Prijedlog o izmjeni Direktive 2009/103/EU, 2018) ukazano je kako treba izvršiti odgovarajuće normiranje naknade štete oštećenima u slučaju nesolventnosti štetnikovog osiguratelja.¹⁵ Prema mišljenju izjaviteljice Joëlle Bergeron iz Odbora za pravna pitanja, uzimajući u obzir sve brojnije slučajeve nesolventnosti osiguratelja, osobito u prekograničnom kontekstu, i ponekad dugotrajne i složene postupke isplate odštete u određenim državama članicama, mogućnost pružanja mehanizma brze i odgovarajuće isplate odštete žrtvama predstavlja korak unaprijed (Mišljenje Odbora za pravna pitanja upućeno Odboru za unutarnje tržište i zaštitu potrošača, 2018). Rješenja prijedloga izmjena Direktive 2009/103/EU iz 2018. god predviđaju implementiranje pravnih normi kojima se obvezuje države članice EU osnovati ili zadužiti (ovlastiti) tijelo za isplatu početne naknade štete oštećenima s uobičajenim boravištem na njihovu državnom području ujedno propisujući pravo tog tijela zatražiti povrat isplaćene naknade od tijela koje je za to osnovano ili zaduženo (ovlašteno) u državi članici u kojoj društvo za osiguranje koje je izdalo policu osiguranja za vozilo odgovorne osobe ima poslovni nastan.¹⁶

Problematika naknade štete oštećenima u prometnim nesrećama prouzročenih od strane štetnika čiji je osiguratelj nesolventan normirana je novim odredbama čl. 10.a i 25.a Direktive (EU) 2021/2118 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2021. o izmjeni Direktive 2009/103/EU u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti (OJ L 430, 2.12.2021., dalje: Direktiva (EU) 2021/2118.). Riječ je o odredbama koje predstavljaju najznačajnije izmjene rješenja Direktive 2009//103/EU, a koje su države članice EU bile dužne implementirati do 23. prosinca 2023. god. u nacionalna zakonodavstva.

¹² Obveza osnivanja Garancijskog fonda proizlazi iz odredaba Direktive 84/5/EEZ (vidi ĆURKOVIĆ, M.; LUI, A.: Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Inženjerski biro, Zagreb, 2006., str. 155.).

¹³ Više vidi PAUKOVIĆ, H.: Europski garancijski sustavi u osiguranju, u: Industrija osiguranja u Hrvatskoj, Sveučilišna tiskara, Zagreb, 2012., str. 372. – 376.

¹⁴ Europska konvencija o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila, 1959. (engl. *European Convention on compulsory insurance against civil liability in respect of motor vehicles*) – više vidi <https://international.vlex.com/vid/european-convention-on-compulsory-851188588>.

¹⁵ Više vidi GURSES, Ö., *op.cit.*, str. 9., str. 230. – 234.

¹⁶ Preambula pod 7. Prijedloga o izmjeni Direktive 2009/103/EU.

2.1. Zaštita oštećenih osoba u pogledu štete nastale kao posljedica nezgoda koje su se dogodile u njihovoj državi članici boravišta u slučaju nesolventnosti društva za osiguranje

Slučaj nesolventnosti društva za osiguranje i problematika zaštite oštećenih osoba u pogledu štete nastale kao posljedica nezgoda koje su se dogodile u njihovoj državi članici boravišta normirani su novim rješenjima čl. 10.a st. 1. Direktive (EU) 2021/2118 prema kojima svaka država članica osniva ili ovlašćuje tijelo¹⁷ sa zadatkom osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području, barem do granica obveze osiguranja (za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede koji su prouzročeni vozilom koje osigurava društvo za osiguranje) (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a). Europski zakonodavac je jasno propisao kako je novoosnovano tijelo ili novoovlašćeno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) dužno izvršiti zadatak osiguranja naknade štete od trenutka kada se: a) nad društvom za osiguranje počne provoditi stečajni postupak; ili b) nad društvom za osiguranje počne provoditi postupak likvidacije.¹⁸ Dakle, ukoliko u poslovanju društva za osiguranje nastupe okolnosti koje rezultiraju pokretanjem stečajnog ili likvidacijskog postupka tog društva za osiguranje, izvršenje naknade štete oštećenim osobama preuzima jedno od prethodno navedenih tijela.

Ukoliko do dospjeća isplate naknade štete dolazi u situacijama kada se nad društvom za osiguranje počne provoditi stečajni postupak ili postupak likvidacije – država članica je dužna poduzeti odgovarajuće mjere (koje mogu uključivati zahtjeve za uplatu financijskih doprinosa, pod uvjetom da su uvedeni samo u odnosu na društva za osiguranje kojima je odobrenje za rad izdala država članica koja je uvela te zahtjeve) kako bi predmetno tijelo imalo na raspolaganju dostatna sredstva za naknadu štete oštećenim osobama (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a st.2.).

Nakon što novoosnovano ili novoovlašćeno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) zaprimi odštetni zahtjev od oštećene osobe, dužno je o zaprimanju odštetnog zahtjeva obavijestiti ekvivalentno tijelo u matičnoj državi članici društva za osiguranje i društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak,¹⁹ ili njegovog upravitelja ili likvidatora (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a st.5.).

Države članice osiguravaju da novoosnovano ili novoovlašćeno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom

¹⁷ Pojam "novoosnovano ili novoovlašćeno tijelo", koji će se koristiti kroz rad, odnosi se na tijelo države članice kojeg je država članica osnovala ili ovlasila za izvršenje obveze naknade štete oštećenim osobama, u smislu predmetnih rješenja o osiguranju od AO odgovornosti.

¹⁸ U smislu rješenja čl. 268. st. 1. pod d) Direktive Solventnost II., postupak likvidacije znači skupni postupak koji obuhvaća prodaju imovine društva za osiguranje i podjelu prihoda između vjerovnika, dioničara ili članova, prema potrebi, što nužno obuhvaća bilo koje djelovanje od strane nadležnih tijela, uključujući kad je skupni postupak prekinut nagodbom ili drugom odgovarajućom mjerom, bez obzira na to da li se ti postupci temelje ne insolventnosti ili su dobrovoljni ili prinudni.

¹⁹ Prema odredbi čl. 10.a st. 6. Direktive (EU) 2021/2118, društvo za osiguranje (nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak) ili upravitelj odnosno likvidator tog društva za osiguranje – dužan je obavijestiti novoosnovano ili novoovlašćeno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) kada isplaćuje naknadu ili odbija odgovornost u pogledu odštetnog zahtjeva koji je također primilo to tijelo.

području), među ostalim na temelju informacija koje je oštećena osoba dostavila na njegov zahtjev, oštećenoj osobi dostavi obrazloženu ponudu²⁰ za naknadu štete ili utemeljen odgovor,²¹ u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, u roku od tri mjeseca od datuma na koji je oštećena osoba tijelu podnijela svoj odštetni zahtjev.²²

Ako se matična država članica društva za osiguranje, nad kojim se počne provoditi stečajni postupak ili postupak likvidacije, razlikuje od države članice u kojoj oštećena osoba ima boravište – novoosnovano ili novoovlašteno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) u državi članici u kojoj oštećena osoba ima boravište (a koje je isplatilo naknadu štete toj oštećenoj osobi²³) ima pravo od novoosnovanog ili novoovlaštenog tijela (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) u matičnoj državi članici društva za osiguranje zahtijevati potpunu nadoknadu iznosa isplaćene naknade štete (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a st.10.). U praksi se ukazuje kako ovo rješenje predstavlja ozbiljne poteškoće i zabrinutost u pogledu razine sredstava koja bi bila potrebna da bi bila dostatna za podmirenje potencijalnih zahtjeva (Grech, Causon, 2022).

Ujedno, na novoosnovano ili novoovlašteno tijelo (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području, a koje je isplatilo naknadu štete) prelaze prava oštećene osobe prema osobi koja je prouzročila nezgodu ili njezinom društvu za osiguranje, osim prema ugovaratelju osiguranja ili drugoj osiguranoj osobi koja je prouzročila nezgodu ako bi odgovornost ugovaratelja osiguranja ili osigurane osobe pokrilo nesolventno društvo za osiguranje u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom te je svaka država članica obvezna priznati tu subrogaciju kako ju je predvidjela bilo koja druga država članica (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a st.10. treći podstavak).

Daljnjom odredbom čl. 10.a st. 10. drugog podstavka Direktive (EU) 2021/2118 propisano je kako novoosnovano ili novoovlašteno tijelo u matičnoj državi članici društva za osiguranje izvršava uplatu novoosnovanom ili novoovlaštenom tijelu u državi članici u kojoj oštećena osoba ima boravište, a koje je oštećenoj osobi isplatilo naknadu štete²⁴ u razumnom roku nakon primitka zahtjeva za takvu nadoknadu koji nije dulji od šest mjeseci, osim ako su se ta tijela drukčije dogovorila u pisanom obliku.

Europski zakonodavac je propisao i pravo izravne tužbe.²⁵ Budući da pravo izravne tužbe predstavlja pravo oštećene osobe ostvariti naknadu štete izravno od osiguratelja odgovornosti,²⁶ postavlja se pitanje svrhovitosti primjene tog instituta u slučaju nesolventnosti štetnikovog

²⁰ Tijelo daje obrazloženu ponudu za naknadu štete ako utvrdi da je odgovorno za isplatu naknade štete; da odštetni zahtjev nije osporen; i da je visina štete djelomično ili u potpunosti procijenjena – čl. 10.a st.7. drugi podstavak, pod a) Direktive (EU) 2021/2118. U ovom slučaju, tijelo isplaćuje naknadu štete oštećenoj osobi bez nepotrebne odgode (u svakom slučaju u roku od tri mjeseca nakon što je oštećena osoba prihvatila obrazloženu ponudu za naknadu štete) – čl. 10.a st.8. Direktive (EU) 2021/2118.

²¹ Tijelo daje utemeljen odgovor na točke navedene u odštetnom zahtjevu ako utvrdi da nije odgovorno za isplatu naknade štete; ili ako je odgovornost sporna; ili nije jasno utvrđena; ili pak visina štete nije u potpunosti procijenjena – čl. 10.a st.7. drugi podstavak, pod b) Direktive (EU) 2021/2118.

²² Čl. 10.a st.7. Direktive (EU) 2021/2118. Više o rokovima i postupku rješavanja odštetnih zahtjeva u europskim pravnim propisima vidi GÜRSES, Ö., *op.cit.*, str. 238.; DŽIDIĆ, M.; ČURKOVIĆ, M., *op. cit.*, str. 436. – 437.

²³ Više o postupku naknade štete vidjeti bilješku pod 20.

²⁴ *Ibidem.*

²⁵ Više o počecima implementiranja odredaba o izravnoj (direktnoj) tužbi u prijedloge europskih pravnih normi vidi MERKIN, R.; HEMSWORTH, M., *op.cit.*, str. 39.

²⁶ Više vidi PAVIĆ, D.: Ugovorno pravo osiguranja, Tectus, Zagreb, 2009., str. 329.

osiguratelja. Odredbom čl. 10.a st. 4. Direktive (EU) 2021/2118, europski zakonodavac jasno propisuje kako oštećena osoba može podnijeti odštetni zahtjev izravno novoosnovanom ili novoovlaštenom tijelu (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području).²⁷

Važna je i odredba kojom se propisuje dužnost države članice ne dopustiti novoosnovanom ili novoovlaštenom tijelu (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) učiniti isplatu naknade štete podložnom bilo kojim zahtjevima osim onima koji su predviđeni Direktivom (EU) 2021/2118, ali i naglašavanje kako države članice "osobito" ne dopuštaju novoosnovanom ili novoovlaštenom tijelu (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području) učiniti isplatu naknade štete podložnom zahtjevu da oštećena osoba dokaže da odgovorna pravna ili fizička osoba nije u mogućnosti ili odbija isplatiti naknadu štete (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 10.a st.12.).

2.2. Zaštita oštećenih osoba u pogledu štete nastale kao posljedica nezgoda koje su se dogodile u državi članici koja nije njihova država članica boravišta u slučaju nesolventnosti društva za osiguranje

Prema odredbi novoimplementiranog čl. 25.a st.1. Direktive (EU) 2021/2118, svaka država članica osniva ili ovlašćuje tijelo sa zadatkom osiguranja naknade štete oštećenim osobama koje imaju boravište na njezinu državnom području (u slučajevima iz čl. 20. st. 1. Direktive 2009/103/EU),²⁸ barem do granica obveze osiguranja, za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede koji su prouzročeni vozilom koje osigurava društvo za osiguranje, od trenutka kada se: a) nad društvom za osiguranje počne provoditi stečajni postupak; ili b) nad društvom za osiguranje počne provoditi postupak likvidacije.²⁹

Ukoliko do dospjeća isplate naknade štete dolazi u situacijama kada se nad društvom za osiguranje počne provoditi stečajni postupak ili postupak likvidacije (kako je definiran u članku 268. stavku 1. točki (d) Direktive 2009/138/EZ) – država članica je dužna poduzeti odgovarajuće mjere (koje mogu uključivati zahtjeve za uplatu financijskih doprinosa, pod uvjetom da su uvedeni samo u odnosu na društva za osiguranje kojima je odobrenje za rad izdala država članica koja je uvela te zahtjeve) kako bi predmetno tijelo imalo na raspolaganju dostatna sredstva za naknadu štete oštećenim osobama (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st.2.).

²⁷ Više o pravo na izravnu tužbu prema rješenjima Direktive 2009/103/EU vidjeti čl. 18.

²⁸ Radi se o slučajevima koji se odnose na: a) oštećene osobe koje imaju pravo na naknadu štete za štete ili ozljede koje su posljedica nezgoda u državi članici koja nije država članica boravišta oštećene osobe prouzročeni upotrebom vozila koja su osigurana i koja se uobičajeno nalaze u državi članici; b) oštećene osobe s boravištem u državi članici koje imaju pravo na naknadu štete za štete ili ozljede koji su posljedica nezgoda u trećim zemljama čiji su se nacionalni uredi za osiguranje pridružili sustavu zelene karte, kada su te nezgode prouzročene upotrebom vozila koja su osigurana i uobičajeno se nalaze u državi članici.

²⁹ Više o poimanju postupka likvidacije vidjeti bilješku pod 16. Kada nadležni sud ili bilo koje drugo nadležno tijelo izda nalog ili donese odluku o pokretanju stečajnog postupka ili postupka likvidacije u odnosu na društvo za osiguranje čija je matična država članica ta država članica – svaka država članica osigurava da se taj nalog ili odluka javno objavi, a tijelo iz st.1. (koje ima zadatak osiguranja naknade štete oštećenim osobama) koje ima poslovni nastan u matičnoj državi članici društva za osiguranje dužno je osigurati da se sva tijela iz st. 1. i sva tijela za naknadu štete iz čl. 24. Direktive 2009/103/EU u svim državama članicama budu odmah obaviještene o tom nalogu ili toj odluci – čl. 25.a st. 3. Direktive (EU) 2021/2118.

Europski zakonodavac je propisao i pravo izravne tužbe.³⁰ Naime, prema odredbi čl. 25.a st. 4. Direktive (EU) 2021/2118, oštećena osoba može podnijeti odštetni zahtjev izravno tijelu iz st. 1. koje je dužno o zaprimanju odštetnog zahtjeva obavijestiti: a) ekvivalentno tijelo u matičnoj državi članici društva za osiguranje; b) tijelo za naknadu štete države članice boravišta oštećene osobe;³¹ i c) društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak,³² ili njegovog upravitelja ili likvidatora (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st. 5.).

Države članice osiguravaju da tijelo iz st. 1., među ostalim na temelju informacija koje je oštećena osoba dostavila na njegov zahtjev, oštećenoj osobi dostavi obrazloženu ponudu³³ za naknadu štete ili utemeljen odgovor,³⁴ u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom, u roku od tri mjeseca od datuma na koji je oštećena osoba tijelu podnijela zahtjev za naknadu štete (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st.7.).

Ako se matična država članica društva za osiguranje navedenog u st.1. razlikuje od države članice u kojoj oštećena osoba ima boravište – tijelo iz st. 1. u državi članici u kojoj oštećena osoba ima boravište (a koje je isplatilo naknadu štete toj oštećenoj osobi u skladu sa st. 8.) ima pravo od tijela iz st. 1. u matičnoj državi članici društva za osiguranje zahtijevati potpunu nadoknadu iznosa isplaćene naknade štete (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st.10.). Ujedno, na tijelo koje je isplatilo naknadu štete prelaze prava oštećene osobe prema osobi koja je prouzročila nezgodu ili njezinom društvu za osiguranje, osim prema ugovaratelju osiguranja ili drugoj osiguranoj osobi koja je prouzročila nezgodu ako bi odgovornost ugovaratelja osiguranja ili osigurane osobe pokrilo nesolventno društvo za osiguranje u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom te je svaka država članica obvezna priznati tu subrogaciju kako ju je predvidjela bilo koja druga država članica (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st.10 treći podstavak).

Daljnjom odredbom čl. 25.a st. 10. drugog podstavka Direktive (EU) 2021/2118 propisano je kako tijelo iz st. 1. u matičnoj državi članici društva za osiguranje izvršava uplatu tijelu iz st. 1. u državi članici u kojoj oštećena osoba ima boravište, a koje je oštećenoj osobi isplatilo naknadu štete u skladu sa st. 8., u razumnom roku nakon primitka zahtjeva za takvu nadoknadu koji nije dulji od šest mjeseci, osim ako su se ta tijela drukčije dogovorila u pisanom obliku.

Važna je i odredba kojom se propisuje dužnost države članice ne dopustiti tijelu iz st. 1. da isplatu naknade štete učini podložnom bilo kojim zahtjevima osim onima koji su predviđeni Direktivom (EU) 2021/2118, ali i naglašavanje kako države članice "osobito" ne dopuštaju tijelu iz st. 1. da isplatu naknade štete učini podložnom zahtjevu da oštećena osoba dokaže

³⁰ Više o pravima oštećenika u postupcima povodom izravne tužbe protiv osiguratelja u prekograničnim prometnim nesrećama vidi VYSHKA, K.: Direct actions against insurers in cross-border traffic accidents in an europeanised private international law – what protection for the injured parties?, Pravni vjesnik, god. 36., br. 3.-4., 2020., str. 137.-166.

³¹ Više vidi čl. 24. Direktive 2009/103/EU.

³² Društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak ili njegov upravitelj ili likvidator obavješćuje tijelo iz st. 1. kada isplaćuje naknadu ili odbija odgovornost u pogledu odštetnog zahtjeva koji je također primilo tijelo iz st. 1. (čl. 25.a st. 6. Direktive (EU) 2021/2118).

³³ Tijelo daje obrazloženu ponudu za naknadu štete ako utvrdi da je odgovorno za isplatu naknade štete; da odštetni zahtjev nije osporen; i da je visina štete djelomično ili u potpunosti procijenjena – čl. 25.a st.7. drugi podstavak, pod a) Direktive (EU) 2021/2118. U ovom slučaju, tijelo isplaćuje naknadu štete oštećenoj osobi bez nepotrebne odgode (u svakom slučaju u roku od tri mjeseca nakon što je oštećena osoba prihvatila obrazloženu ponudu za naknadu štete) – čl. 25.a. st.8. Direktive (EU) 2021/2118.

³⁴ Tijelo daje utemeljen odgovor na točke navedene u odštetnom zahtjevu ako utvrdi da nije odgovorno za isplatu naknade štete; ili ako je odgovornost odbijena; ili nije jasno utvrđena; ili pak visina štete nije u potpunosti procijenjena – čl. 25.a st.7. drugi podstavak, pod b) Direktive (EU) 2021/2118.

da odgovorna pravna ili fizička osoba nije u mogućnosti ili odbija isplatiti naknadu štete (Direktiva (EU) 2021/2118, čl. 25.a st.12.).

3. Odgovarajuće izmjene i dopune nacionalnog pravnog propisa – Zakona o obveznim osiguranjima u prometu

U proteklom 10-godišnjem razdoblju (2013.god.-2023.god.), u hrvatsko nacionalno zakonodavstvo implementirane su odredbe posljednjih europskih rješenja o osiguranju od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenju obveze osiguranja od takve odgovornosti. Naime, stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2013. god. (NN, br. 76/13) dana 1. srpnja 2013. god., u pravni poredak RH prenesena su rješenja Direktive 2009/103/EU.³⁵ Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2023. god. (NN, br. 155/23, dalje: ZOOP 2023), dana 30. prosinca 2023. god., hrvatsko zakonodavstvo preuzelo je Direktivu (EU) 2021/2118³⁶ odnosno, hrvatsko zakonodavstvo usklađeno je s europskim zakonodavstvom.

3.1. Prava oštećene osobe u slučaju otvaranja postupka likvidacije ili stečaja nad društvom za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj

Po uzoru na rješenje čl. 1. t. 8. Direktive (EU) 2021/2118,³⁷ problematika naknade štete oštećenima u prometnim nesrećama prouzročениh od strane štetnika u odnosu na čijeg je osiguratelja otvoren postupak likvidacije ili stečaja³⁸ (a riječ je o društvu za osiguranje koje ima sjedište u RH) normirana je novim odredbama čl. 31. ZOOP 2023.³⁹ Predmetna rješenja propisuju pravo oštećenika (koji ima prebivalište u RH) podnijeti odštetni zahtjev izravno⁴⁰ Hrvatskom uredu za osiguranje⁴¹ za isplatu naknade štete za oštećenje stvari ili tjelesne

³⁵ Direktiva 2009/103/EU na snazi je od 27. listopada 2009. god.

³⁶ Direktiva (EU) 2021/2118 na snazi je od 22. prosinca 2021. god., a države članice EU bile su dužne implementirati njezina rješenja u nacionalno zakonodavstvo do 23. prosinca 2023. god.

³⁷ Riječ je o odredbama kojima se umeće čl. 10.a u tekst Direktive (EU) 2021/2118.

³⁸ Zakonom o osiguranju (NN, br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20, 151/22) normiran je postupak likvidacije društva za osiguranje (čl. 263.-282.) i postupak stečaja društva za osiguranje (čl. 283.-294.). Više o postupku likvidacije i stečaja društva za osiguranje u prijašnjem hrvatskom statusnim propisu vidjeti MARKOVIĆ, N: Osnivanje i prestanak društava za osiguranje, u: Novi propisi iz osiguranja – Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Inženjerski biro, Zagreb, 2006., str. 3.-22.

³⁹ Više o pravnom normiranju naknade štete u slučaju nastanka razloga za prestanaka društva za osiguranje odnosno stečaja vidjeti prijašnje odredbe čl. 31. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2005. god. (NN, br. 151/05), dalje: ZOOP 2005; te izmjene i dopune predmetnog članka u Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2013. god.

⁴⁰ Detaljnije o prvotnom implementiranju europskih rješenja o pravu oštećene osobe na podnošenje izravne tužbe u slučajevima obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti vidjeti LUI, A.: Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (novine koje se očekuju u novom Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu), u: Ugovor o osiguranju prema novom ZOO, Inženjerski biro, Zagreb, 2005., str. 136.; JAKOVINA, D.: Položaj oštećenika prema Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu, u: Novi propisi iz osiguranja – Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu, Inženjerski biro, Zagreb, 2006., str. 162. – 164. Više o izravnoj tužbi prema rješenjima ZOOP-a vidjeti PRIMORAC, Ž.; BARUN, M.: Zaštita prava putnika u kopnenom prijevozu, Pravni fakultet u Splitu, Split, 2016., str. 107. – 114.

⁴¹ Hrvatski ured za osiguranje, dalje: HUO.

ozljede, a koje su prouzročene vozilom čija je upotreba osigurana od strane društva za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj (čl. 31. st. 1. ZOOP-a). Oštećenik ima pravo podnošenja izravne tužbe HUO-u u zakonom propisanim rokovima⁴² tj. od trenutka kada se: a) nad društvom za osiguranje otvori stečajni postupak rješenjem nadležnog suda koje se objavljuje u "Narodnim novinama"; b) nad društvom za osiguranje otvori postupak likvidacije rješenjem nadzornog tijela⁴³ koje se objavljuje u "Narodnim novinama" (ZOOP, čl. 31. st.1.).⁴⁴ Osim javne objave odluke nadležnog tijela (nadležnog suda/nadzornog tijela) o početku postupka (otvaranju stečajnog postupka/postupka likvidacije) – HUO je dužan odmah o toj odluci obavijestiti sva ekvivalentna tijela u državama članicama koja su ovlaštena za naknadu štete oštećenim osobama zbog otvaranja postupka stečaja ili likvidacije nad društvom za osiguranje (ZOOP, čl. 31. st.3.).⁴⁵ Ujedno, HUO je dužan (po primitku odštetnog zahtjeva) obavijestiti odgovorno društvo za osiguranje u stečaju ili u likvidaciji ili njegova stečajnog upravitelja ili likvidatore da je od oštećene osobe primio odštetni zahtjev (ZOOP, čl. 31. st.4.). Društvo za osiguranje u stečaju ili u likvidaciji, ili njegov stečajni upravitelj ili likvidator obavješćuju HUO kada zaprimo odštetni zahtjev i kada isplaćuju naknadu ili odbijaju odgovornost u pogledu odštetnog zahtjeva koji je primio i HUO (ZOOP, čl. 31. st. 5.).

HUO je dužan (na temelju informacija kojima raspolaže i informacija koje mu je oštećena osoba dostavila na njegov zahtjev) u roku od tri mjeseca od datuma na koji mu je oštećena osoba podnijela svoj odštetni zahtjev – oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu: a) pisanu ponudu za naknadu štete;⁴⁶ ili b) pisan utemeljen odgovor.⁴⁷ U obrazloženoj ponudi i utemeljenom odgovoru mora biti navedeno: a) pravo oštećene osobe na podnošenje prigovora na koji je HUO dužan odgovoriti u roku od 30 dana od zaprimanja prigovora; b) postupak izvansudskog rješavanja naknade štete; te c) pravo na podnošenje tužbe protiv odluke HUO-a (ZOOP, čl. 31. st. 7.).

⁴² Detaljnije o prethodnim nacionalnim rješenjima vidi LUI, A.: Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (novine koje se očekuju u novom Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu), u: Ugovor o osiguranju prema novom ZOO, *op.cit.*, 137.

⁴³ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: HANFA). Vidi o nadzornim mjerama koje je ovlaštena donijeti HANFA vidi poglavlje III. Zakona o osiguranju.

⁴⁴ Važno je uočiti kako su prvotna rješenja u hrvatskom pravnom propisu propisivala postupak naknade štete u slučaju nastanka razloga za "prestanak društva za osiguranje".

⁴⁵ HUO je ovlašten, ali i dužan, pravodobno surađivati s tijelima koja su osnovana ili ovlaštena za naknadu štete oštećenim osobama u slučajevima otvaranja postupka stečaja ili likvidacije nad društvom za osiguranje u njihovoj državi članici uključujući društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak, njegovim stečajnim upraviteljem ili likvidatorom i nacionalnim nadležnim tijelima, a takva suradnja uključuje traženje, primanje i pružanje informacija, među ostalim, o pojedinostima određenih odštetnih zahtjeva i osiguranju osobe odgovorne za prometnu nesreću, kada je to potrebno (čl. 31. st. 9. ZOOP-a).

⁴⁶ Ako utvrdi da je odgovoran za isplatu naknade štete, da odštetni zahtjev nije osporen i da je visina štete djelomično ili u potpunosti procijenjena (čl. 31. st. 6. pod 1. ZOOP-a). U tom slučaju, a prema odredbi čl. 31. st. 8. ZOOP-a, HUO je dužan isplatiti naknadu štete oštećenoj osobi bez nepotrebne odgode, a najkasnije u roku od tri mjeseca nakon što je oštećena osoba pisano prihvatila obrazloženu ponudu za naknadu štete. Ako je visina štete samo djelomično procijenjena, HUO je dužan u istom (prethodno navedenom roku) isplatiti naknadu štete.

⁴⁷ Ako utvrdi da nije odgovoran za isplatu naknade štete ili ako je odgovornost sporna ili nije jasno utvrđena ili pak visina štete nije u potpunosti procijenjena (čl. 31. st. 6. pod 2. ZOOP-a).

HUO isplaćuje naknadu štete iz Garancijskog fonda⁴⁸ do primjenjive granice⁴⁹ obveze osiguranja koja ne može biti niža od one propisane čl. 26. st. 8. ZOOP-a⁵⁰ (u skladu s čl. 44. ZOOP-a) iz doprinosa uplaćenih na temelju čl. 45. st. 2. ZOOP-a⁵¹) (ZOOP, čl. 31. st. 2.). Važno je uočiti kako je ZOOP 2023 izvršio izmjenu odredaba čl. 44. st. 1. pod 8. budući da je propisao kako je Garancijski fond imovina HUO-a namijenjena, među ostalim, i za izvršenje obveza po osnovi šteta koje oštećene osobe nisu mogle naplatiti zbog nastanka razloga za prestanak društva za osiguranje odnosno otvaranja postupka likvidacije ili stečaja društva za osiguranje⁵² na temelju čl. 31.⁵³ i 61.a ZOOP 2023.⁵⁴ Izmjene se odnosi i na rješenja kojima je prethodno bilo propisano ograničenje isplate iz Garancijskog fonda (u slučaju nastanka razloga za prestanak društva za osiguranje, odnosno stečaja) u jednoj kalendarskoj godini na 0.5% od ukupno zaračunate bruto premije obveznih osiguranja u prometu u prethodnoj kalendarskoj godini. Taj je iznos bio malen i nije jamčio naknadu svim oštećenima od strane osiguranika društva koje je došlo pod stečaj (Ćurković, 2017, p. 124). Nova odredba čl. 44. st. 11. ZOOP 2023. propisuje kako se sredstva koja se isplaćuju na temelju čl. 44. st. 1. pod 8. i 9. ZOOP 2023 isplaćuju isključivo iz sredstava Garancijskog fonda koja su namijenjena izvršenju prethodno navedenih obveza, ne navodeći ograničenje. Cilj ovakvog zakonskog rješenja jest pružanje veće zaštite oštećenima.

HUO ima pravo na naknadu isplaćenog iznosa naknade štete, kamata i troškova⁵⁵ od osobe ili osoba koje su odgovorne za prometnu nesreću i drugih osiguravatelja ili tijela za socijalno osiguranje koji su dužni nadoknaditi štetu oštećenoj osobi u vezi s istom prometnom nesrećom, a u slučaju isplate štete tijekom provođenja likvidacijskog postupka ima pravo na naknadu od društva za osiguranje nad kojim se provodi likvidacijski postupak i to isplaćenog iznosa štete, kamate i troškova, a ako je nad društvom za osiguranje otvoren stečaj, ima pravo na naknadu tih iznosa iz stečajne mase društva za osiguranje

⁴⁸ Više o načinu obračuna, rokovima uplate doprinosa, uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda te načinu i rokovima dostavljanja izvješća o stanju imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda vidi čl. 1. – 16. Pravilnika o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda (NN, br. 20/2023).

⁴⁹ Više o ograničenju odgovornosti Garancijskog fonda prema prethodnim zakonskim rješenjima iz 2013. god. vidi ĆURKOVIĆ, M.: Komentar Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, Inženjerski biro, Zagreb, 2013., str. 183.

⁵⁰ Riječ je o iznosima najniže osigurane svote temeljem ugovora o osiguranju od AO, a koja je određena u sljedećim iznosima: 1.) u slučaju štete zbog smrti, tjelesne ozljede i oštećenja zdravlja u iznosu od 6.450.000,00 eura po štetnom događaju bez obzira na broj oštećenih osoba, ili 1.300.000,00 eura po oštećenoj osobi; 2.) u slučaju uništenja ili oštećenja stvari u iznosu od 1.300.000,00 eura po štetnom događaju bez obzira na broj oštećenih osoba.

⁵¹ Riječ je o odredbi kojom se propisuje kako obveza koja se odnosi na štete koje oštećene osobe nisu mogle naplatiti (zbog nastanka razloga za prestanak društva za osiguranje odnosno otvaranja postupka likvidacije ili stečaja društva za osiguranje na temelju članaka 31. i 61.a ZOOP 2023), a koja se odnosi na isplatu naknade štete s osnova obveznog osiguranja od AO izvršava se na temelju doprinosa samo društva za osiguranje koje ima odobrenje nadzornog tijela za obavljanje poslova obveznih osiguranja koje je dužno HUO-u položiti instrument osiguranja za izvršenje navedenih obveza i to u razmjernoj vrijednosti naplaćene premije osiguranja ili broju rizika ostvarenih u toj vrsti osiguranja (osiguranja od AO) u tekućoj godini.

⁵² ZOOP-om iz 2005. god. bilo je propisano kako je Garancijski fond imovina HUO – a namijenjena izvršenju obveza po osnovi (među ostalim) – štetama koje oštećene osobe nisu mogle naplatiti zbog nastanka razloga za prestanak društva za osiguranje odnosno stečaj.

⁵³ Više vidi poglavlje 3.1. rada.

⁵⁴ Više vidi poglavlje 3.2. rada.

⁵⁵ HUO ne smije imati druge zahtjeve za isplatu naknade štete (osim ovih predviđenih ZOOP-om) niti smije isplatu naknade štete učiniti podložnom zahtjevu da oštećena osoba dokaže da odgovorna pravna ili fizička osoba nije u mogućnosti ili odbija isplatiti naknadu štete – čl. 31. st. 12. ZOOP-a.

(ZOOP, čl. 31. st. 10.).⁵⁶ U postupku nadoknade, u mjeri u kojoj je HUO pružio naknadu za pretrpljenu štetu ili ozljedu, a još nije primio nadoknadu, na HUO se prenose prava oštećene osobe prema osobi koja je prouzročila prometnu nesreću ili prema odgovornom društvu za osiguranje, pri čemu se prava oštećene osobe prema ugovaratelju osiguranja ili drugoj osiguranoj osobi koja je prouzročila prometnu nesreću ne prenose na HUO, ako bi odgovornost ugovaratelja osiguranja ili osigurane osobe pokrilo odgovorno društvo za osiguranje u skladu s propisima koji se primjenjuju na postupak stečaja ili likvidacije društva za osiguranje (ZOOP, čl. 31. st. 11.).

Na zahtjev ekvivalentnog tijela iz druge države članice, koje je oštećenoj osobi isplatilo naknadu štete za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede prouzročene vozilom čija je upotreba osigurana od strane društva za osiguranje sa sjedištem u RH – Ured za naknadu (iz čl. 57. ZOOP-a) dužan je tom tijelu isplatiti potpunu nadoknadu isplaćenog iznosa naknade štete pri čemu: a) uplatu izvršava u razumnom roku nakon primitka zahtjeva za takvu nadoknadu koji nije dulji od šest mjeseci, osim ako su se ta tijela drukčije dogovorila u pisanom obliku i b) na HUO prelaze prava oštećene osobe prema osobi koja je prouzročila nesreću ili odgovornom društvu za osiguranje, osim prema ugovaratelju osiguranja ili drugoj osiguranoj osobi koja je prouzročila nesreću, ako bi odgovornost ugovaratelja osiguranja ili osigurane osobe pokrilo nesolventno društvo za osiguranje sa sjedištem u RH (ZOOP, čl. 31. st. 13.).

3.2. Zaštita oštećenih osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj kada je odgovorni osiguratelj nesolventno društvo za osiguranje iz druge države članice

Po uzoru na rješenje čl. 1. t. 18. Direktive (EU) 2021/2118,⁵⁷ problematika naknade štete oštećenima u prometnim nesrećama (ako je riječ o oštećenima koji imaju prebivalište u RH) prouzročenih od strane štetnika čiji je osiguratelj nesolventno društvo za osiguranje iz druge države članice, normirana je novim odredbama čl. 61.a ZOOP 2023. Naime, oštećena osoba (koja ima prebivalište u RH) može podnijeti odštetni zahtjev izravno HUO-u za isplatu naknade štete (za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede koje su prouzročene vozilom koje je osigurano i uobičajeno se nalazi u drugoj državi članici)⁵⁸ i to od trenutka kada se: a) nad odgovornim društvom za osiguranje iz druge države članice počne provoditi stečajni postupak prema propisima matične države članice tog društva za osiguranje; b) nad odgovornim društvom za osiguranje iz druge države članice počne provoditi postupak likvidacije prema propisima matične države članice tog društva za osiguranje (ZOOP, čl. 61.a st. 1.).

Po primitku odštetnog zahtjeva HUO je dužan obavijestiti ekvivalentno tijelo nadležno za naknadu štete u matičnoj državi članici društva za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak i to društvo za osiguranje ili njegova stečajnog upravitelja ili

⁵⁶ Više o stavu da bi se trebalo izbaciti iz zakonskog rješenja odredbu o pravu regresa Garancijskog fonda prema osiguranom vozaču društva u stečaju vidi ČURKOVIĆ, M.: Osiguranje od automobilske odgovornosti u Hrvatskoj – (op)stati ili razvijati se, 28. susret osiguravača i reosiguravača Sarajevo – SORS, 2017., str. 124.

⁵⁷ Riječ je o odredbama kojima se umeće čl. 25.a u tekst Direktive (EU) 2021/2118.

⁵⁸ Odredbe čl. 61.a ZOOP-a primjenjuju se i u slučajevima kada je štetu prouzročilo vozilo koje je osigurano i uobičajeno se nalazi u RH, a odgovorno je nesolventno društvo za osiguranje iz druge države članice (čl. 61.a st. 12. ZOOP-a).

likvidatora da je od oštećene osobe primio odštetni zahtjev (čl. 61.a st. 3. ZOOP-a).⁵⁹ Društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak ili njegov stečajni upravitelj ili likvidator obavješuju HUU kada zaprima odštetni zahtjev i kada isplaćuju naknadu ili odbijaju odgovornost u pogledu odštetnog zahtjeva koji je primio i HUU (ZOOP, čl. 61.a st. 4.).

HUU je dužan (na temelju informacija kojima raspolaže i informacija koje mu je oštećena osoba dostavila na njegov zahtjev) u roku od tri mjeseca od datuma na koji mu je oštećena osoba podnijela svoj odštetni zahtjev – oštećenoj osobi dostaviti obrazloženu: a) pisanu ponudu za naknadu štete;⁶⁰ ili b) pisan utemeljen odgovor.⁶¹ U obrazloženoj ponudi i utemeljenom odgovoru mora biti navedeno: a) pravo oštećene osobe na podnošenje prigovora na koji je HUU dužan odgovoriti u roku od 30 dana od zaprimanja prigovora; b) postupak izvan-sudskog rješavanja naknade štete; te c) pravo na podnošenje tužbe protiv odluke HUU-a (ZOOP, čl. 61.a st. 6.).

HUU isplaćuje naknadu štete iz Garancijskog fonda do primjenjive granice obveze osiguranja koja ne može biti niža od one propisane čl. 26. st. 8. ZOOP-a (u skladu s čl. 44. ZOOP-a) iz doprinosa uplaćenih na temelju čl. 45. st. 2. ZOOP-a (ZOOP, čl. 61.a st. 2.).⁶²

Prema odredbi čl. 61.a st. 9. ZOOP-a, HUU ima pravo, od ekvivalentnog tijela, za naknadu štete za oštećenje stvari ili tjelesne ozljede koje su prouzročene vozilom čija je upotreba osigurana od strane društva za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak, u matičnoj državi odgovornog društva za osiguranje, pisano zahtijevati potpunu nadoknadu isplaćenog iznosa naknade štete pri čemu: a) ekvivalentno tijelo iz matične države članice odgovornog društva za osiguranje izvršava uplatu HUU-u za Garancijski fond, u razumnom roku nakon primitka zahtjeva za takvu nadoknadu koji nije dulji od šest mjeseci, osim ako su se ta tijela drukčije dogovorila u pisanom obliku; i b) na to ekvivalentno tijelo prelaze prava oštećene osobe prema osobi koja je prouzročila nesreću ili njezinu društvu za osiguranje, osim prema ugovaratelju osiguranja ili drugoj osiguranoj osobi koja je prouzročila nesreću, ako bi odgovornost ugovaratelja osiguranja ili osigurane osobe pokrilo nesolventno društvo za osiguranje u skladu s primjenjivim nacionalnim pravom.

⁵⁹ U postupku rješavanja odštetnog zahtjeva, HUU je ovlašten, ali i dužan, pravodobno surađivati s tijelima koja su osnovana ili ovlaštena za naknadu štete oštećenim osobama u slučajevima otvaranja postupka stečaja ili likvidacije nad društvom za osiguranje uključujući društvo za osiguranje nad kojim se provodi stečajni ili likvidacijski postupak, njegovim predstavnikom za likvidaciju štete ili stečajnim upraviteljem ili likvidatorom i nacionalnim nadležnim tijelima država članica, a takva suradnja uključuje primanje i pružanje obavijesti o početku stečajnog ili likvidacijskog postupka nad društvom za osiguranje, traženje, primanje i pružanje informacija, među ostalim, o pojedinostima određenih odštetnih zahtjeva i osiguranju osobe odgovorne za prometnu nesreću, kada je to potrebno (čl. 61.a st. 8. ZOOP-a).

⁶⁰ Ako utvrdi da je odgovoran za isplatu naknade štete, da odštetni zahtjev nije osporen i da je visina štete djelomično ili u potpunosti procijenjena (čl. 61.a st. 5. pod 1. ZOOP-a). U tom slučaju, a prema odredbi čl. 61.a st. 7. ZOOP-a, HUU je dužan isplatiti naknadu štete oštećenoj osobi bez nepotrebne odgode, a najkasnije u roku od tri mjeseca nakon što je oštećena osoba pisano prihvatila obrazloženu ponudu za naknadu štete. Ako je visina štete samo djelomično procijenjena, HUU je dužan u istom (prethodno navedenom roku) isplatiti naknadu štete.

⁶¹ Ako utvrdi da nije odgovoran za isplatu naknade štete ili ako je odgovornost sporna ili nije jasno utvrđena ili pak visina štete nije u potpunosti procijenjena (čl. 61.a st. 5. pod 2. ZOOP-a).

⁶² Riječ je o odredbi koja u cijelosti odgovara rješenju čl. 31. st. 2. ZOOP-a.

HUO ima pravo na naknadu isplaćenog iznosa naknade štete, kamata i troškova⁶³ od osobe ili osoba koje su odgovorne za prometnu nesreću i drugih osiguravatelja ili tijela za socijalno osiguranje koji su dužni nadoknaditi štetu oštećenoj osobi u vezi s istom prometnom nesrećom, kad je primjenjivo (ZOOP, čl. 61.a st. 10.).

4. Zaključak

Europske nadzorne mjere koje imaju za cilj postići višu razinu solventnosti za sve osiguratelje na europskom osigurateljnem tržištu imaju značajan učinak na poticanje povjerenja potrošača u osigurateljni sektor. Najnovija rješenja Direktive (EU) 2021/2118 predstavljaju značajne izmjene i dopune rješenja Direktive 2009/103/EU te su ista stupila na snagu u svim državama članicama EU. Njihovom odgovarajućom implementacijom u hrvatski pravni sustav (izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2023. god.) i nacionalne pravne sustave drugih država članica EU, omogućena je viša razina zaštite oštećenika u prometnim nesrećama. Naime, uloga Garancijskog fonda (koji je u RH osnovan pri HUO) je proširena. Iako je HUO osnovan s ciljem zaštite žrtava prometnih nesreća uzrokovanih neosiguranim i nepoznatim motornim vozilima, HUO će pružiti odgovarajuću zaštitu i onim oštećenicima u prometnim nesrećama koji podnesu izravnu tužbu HUO-u, ako je štetnikov osiguratelj postao nesolventan ili je riječ o osiguratelju koji je prestao postojati. Posebitosti europskih rješenja i njihova odgovarajuća primjena osigurat će sigurnu, brzu i efikasnu naknadu štete oštećenicima u prometnim nesrećama neovisno u kojoj državi se predmetna nesreća dogodila (kada je riječ o prometnoj nesreći koja se dogodila izvan RH) kao i u slučajevima kada je u odnosu na štetnikovog osiguratelja otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije. Vjeruje se da će predmetna, unificirana rješenja osigurati oštećenicima sigurnu, brzu i učinkovitu naknadu nastale štete i u slučajevima nesolventnosti štetnikova osiguratelja. No, neminovno je kako će odgovarajuća provedba rješenja o obvezi osnivanja posebnih tijela ili propisivanja novih ovlasti već postojećim tijelima, u odnosu na koje je europski zakonodavac propisao obvezu namirenja nastale štete oštećenicima (u slučajevima kada je nastala šteta uzrokovano vozilom osiguranim kod društva za osiguranje u odnosu na koje je pokrenut stečajni ili likvidacijski postupak), utjecati na povećanje troškova društava za osiguranje koja se bave obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti (povećanje doprinosa koje su isti dužni uplaćivati). Neminovno je da će predmetni troškovi biti značajni budući da se istima mora osigurati odgovarajuća razina novčanih sredstava koja će biti dostatna za pokriće potencijalnih odštetnih zahtjeva oštećenih osoba koji sudjeluju u prometnim nesrećama, a u odnosu na štetnikovog osiguratelja je pokrenut stečajni ili likvidacijski postupak. Posljedično će to utjecati i na prebacivanje snošenja financijskog tereta na sve osiguranike koji će morati plaćati više iznose premija osiguranja.

⁶³ HUO ne smije imati druge zahtjeve za isplatu naknade štete niti smije isplatu naknade štete učiniti podložnom zahtjevu da oštećena osoba dokaže da odgovorna pravna ili fizička osoba nije u mogućnosti ili odbija isplatiti naknadu štete – čl. 61.a st. 11. ZOOP-a.

LITERATURA

1. Act LXII of 2009 on Insurance Against Civil Liability in Respect of the Use of Motor Vehicles(<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A0900062.tv&dbnum=62&getdoc=1>)
2. Clarke, M. A. (2017). *The Law of Liability Insurance*, Second Edition, Informa, Abingdon, New York.
3. Ćurković, M. (2013). *Komentar Zakona o obveznim osiguranjima u prometu*, Inženjerski biro, Zagreb.
4. Ćurković, M. (2017). *Osiguranje od automobilske odgovornosti u Hrvatskoj – (op)stati ili razvijati se*, 28. susret osiguravača i reosiguravača Sarajevo – SORS.
5. Ćurković, M.; Lui, A. (2006). *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*, Inženjerski biro, Zagreb.
6. De Bandt, O.; Overton, G. (2022). Why do insurers fail? A comparison of life and non-life insolvencies using a new international database, *Journal of Risk and Insurance*, 89(4), 871-905.
7. Direktiva Vijeća 72/166/EEZ od 24. travnja 1972. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, OJ L 103, 2.5.1972.
8. Direktiva Vijeća 84/5/EEZ od 30. prosinca 1983. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila, OJ L 8, 11.1.1984.
9. Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009.god. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II), OJ L 335, 17.12.2009.
10. Direktiva 2009/103/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, OJ L 263, 7.10.2009.
11. Direktiva (EU) 2021/2118 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2021. o izmjeni Direktive 2009/103/EZ u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, OJ L 430, 2.12.2021.
12. Džidić, M.; Ćurković, M. (2017). *Pravo osiguranja*, Pravni fakultet Sveučilišta u Mostaru, Mostar.
13. Đokić, J. (2022). *Odgovornost za štetu nastalu trećim osobama upotrebom vučnog i priključnog vozila*, 33. susret osiguravača i reosiguravača Sarajevo – SORS.
14. Europska komisija, Prijedlog o izmjeni Direktive 2009/103/EU, COM(2018) 336 final, 2018/0168 (COD), 24.5.2018. (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX%3A52018PC0336>)
15. Europska konvencija o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornih vozila, 1959. (<https://international.vlex.com/vid/european-convention-on-compulsory-851188588>)
16. Faurte, M. G. (2006). *Economic Criteria for Compulsory Insurance*, The Geneva Papers on Risk and Insurance – Issues and Practice, 31, 149-168.

17. Grech, C.; Causon, T. (2022). Amendments to the Motor Insurance Directive come into force across the EU – the Key changes (<https://ganado.com/news/practice-news/amendments-to-the-motor-insurance-directive-come-into-force-across-the-eu-the-key-changes/>)
18. Gürses, Ö. (2020). *The Law of Compulsory Motor Vehicle Insurance*, Routledge, London – New York.
19. Jakovčević, D. (2012). Značenje i uloga društava za osiguranje za financijsko i gospodar-sko okruženje, u: *Industrija osiguranja u Hrvatskoj*, Sveučilišna tiskara, Zagreb.
20. Jakovina, D. (2006). Položaj oštećenika prema Zakonu o obveznim osiguranjima u pro-metu, u: *Novi propisi iz osiguranja – Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osigura-njima u prometu*, Inženjerski biro, Zagreb.
21. Krišto, J. (2012). Utjecaj financijske krize na poslovanje osiguratelja i reosiguratelja, u: *Industrija osiguranja u Hrvatskoj*, Sveučilišna tiskara, Zagreb.
22. Leadbetter, D.; Dibra, S. (2008). Why Insurers Fail: The Dynamics of Property and Casualty Insurance Insolvency in Canada, *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, 33, 464-488.
23. Lui, A. (2005). Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (novine koje se oče-kuju u novom Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu), u: *Ugovor o osiguranju prema novom ZOO*, Inženjerski biro, Zagreb.
24. Lui, A. (2006). Obvezna osiguranja prema Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu, u: *Novi propisi iz osiguranja – Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u pro-metu*, Inženjerski biro, Zagreb.
25. Marković, N. (2006). Osnivanje i prestanak društava za osiguranje, u: *Novi propisi iz osigu-ranja – Zakon o osiguranju i Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*, Inženjerski biro, Zagreb.
26. Marson, J., & Ferris, K. (2023). When is an Insured Vehicle an Uninsured Vehicle?. *The Modern Law Review*, 86(2), 551-563.
27. Marson, J. & Ferris, K. (2022). From insurer of last resort to an insurer of convenience: the Court of Appeal and the recanted policy, *Sheffield Hallam University*, 2022. (<https://shura.shu.ac.uk/30278/8/Marson-FromInsurerOfLastResort%28AM%29.pdf>)
28. Matthew, R. (2017). Validity and Effect on Exclusion Clauses Against Third Parties in Motor Insurance, *University of Exeter* (<https://ore.exeter.ac.uk/repository/bitstream/handle/10871/32099/ChannonM.pdf?sequence=1>)
29. Matijević, B. (2021). Sloboda uređivanja obveznih odnosa i obvezno osiguranje od auto-mobilske odgovornosti, IUS-INFO
30. Merkin, R. & Hemsworth, M. (2015). *The Law of Motor Insurance*, Sweet & Maxwell, London.
31. Mišljenje Odbora za pravna pitanja upućeno Odboru za unutarnje tržište i zaštitu potro-šača (o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građan-skopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osigura-nja od takve odgovornosti) od 20. prosinca 2018. god., izvjestiteljica: Joëlle Bergeron (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2019-0035_HR.html#_section3)

32. Pauković, H. (2012). Europski garancijski sustavi u osiguranju, u: *Industrija osiguranja u Hrvatskoj*, Sveučilišna tiskara, Zagreb.
33. Popovici, O. C. (2021). Romania economy briefing: The largest insurance company in Romania went bankrupt, *China-CEE Institute*, 44(2), 1-4.
34. Pravilnik o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda (NN, br. 20/2023).
35. Predmet C-409/11 *Gábor Csonka i dr. protiv Magyar Állam*, ECLI:EU:C:2013:512
36. Primorac, Ž. (2017). Europeizacija načela solventnosti u hrvatskom osigurateljnom sustavu zaštite osiguranika i žrtava prometnih nesreća u slučaju stečaja osiguratelja. *Godišnjak Akademije pravnih znanosti Hrvatske*, 8(1), 81-102.
37. Primorac, Ž.; Barun, M. (2016). Zaštita prava putnika u kopnenom prijevozu, *Pravni fakultet u Splitu*, Split.
38. Sandstör, A. (2016). *Handbook of Solvency for Actuaries and Risk Managers: Theory and Practice*, CRC Press.
39. Smith, M. J. H. (2016). Solvency II: The Ambitious Modernization of the Prudential Regulation of Insurers and Reinsurers Across the European Union (EU), *Connecticut Insurance Law Journal*, br. 2.
40. Van Schoubroeck, C. (2022). European harmonised rules on motor vehicles liability insurance reviewed, (file:///C:/Users/user/Downloads/aida-2022-23-ch11.pdf)
41. Vyshka, K. (2020). Direct actions against insurers in cross-border traffic accidents in an europeanised private international law – what protection for the injured parties?, *Pravni vjesnik*, 36(3-4), 137-166.
42. Zakon o obveznim osiguranjima u prometu iz 2005. god. (NN, br. 151/05)
43. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2013. god. (NN, br. 76/13)
44. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu iz 2023. god. (NN, br. 155/23)
45. Zakon o osiguranju (NN, br. 30/15, 112/18, 63/20, 133/20, 151/22)

Summary

THE NEW EUROPEAN NORMATIVE AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE PROTECTION OF INJURED PARTIES IN MOTOR VEHICLE LIABILITY INSURANCE IN CASE OF INSOLVENCY OF THE INSURER

In this paper, the authors start from the origin of the provisions on the effects of the insurer's insolvency on the legal position of injured parties in compensation procedures in motor vehicle liability insurance. Pointing to their particularity, but also the inadequate scope of protection of the injured parties in case of insolvency of the injured party's insurer or the cessation of insurance (with special reference to the analysis of the judgment of the European Court of Justice in case C-409/11), the authors point to the valid provisions of the newly established insurance system of civil liability with regard to the use of motor vehicles and the enforcement of the obligation to insure against such liability (according to the provisions of Directive (EU) 2021/2118) and the corresponding implementation of these into the national legal system by the Act amending the Compulsory Traffic Insurance Act from 2023.

Keywords: *insolvency of the insurer; Directive (EU) 2021/2118; Act amending the Compulsory Traffic Insurance Act from 2023.*

